

**Kommittén Accelerationskontor för att
underlätta industrins omställning**
KN 2024:05

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
agnes.nordwall@regeringskansliet.se

Remissvar över promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri

Klimat- och näringslivsdepartementet har begärt att Accelerationskontoret yttrar sig över rubricerad promemoria. Accelerationskontoret lämnar härmed följande synpunkter.

Valet av flera länsstyrelser som kontaktpunkter

Just nu sker ett arbete med att inrätta en ny samlande miljöprövningsmyndighet. Den nya myndigheten avses just samla flera olika prövningar i en och samma instans i syfte att effektivisera tillståndprocesserna. Mot denna bakgrund framstår det som kontraproduktivt att sprida kontaktpunktsfunktionen på flera länsstyrelser, samtidigt som prövningen i övrigt koncentreras till en ny samlad myndighet.

Accelerationskontoret menar att det vore mer ändamålsenligt och systematiskt att den nya miljöprövningsmyndigheten också ges rollen som kontaktpunkt enligt EU-förordningarna. Detta skulle stärka samordningen, minska risken för parallella bedömningar och informationsförluster, och sannolikt bidra till kortare faktiska ledtider.

Prövningsmyndighetens roll vid fullständighetsbedömning

Accelerationskontoret delar promemorians bedömning att prövningsmyndigheten bör höras i samband med att kontaktpunkten bedömer om ansökan är fullständig, men anser att förslaget inte går tillräckligt långt. I promemorian föreslås att prövningsmyndigheten ska få möjlighet yttra sig över om en ansökan är fullständig, men att den inte ska

vara skyldig att göra det. Accelerationskontoret anser att detta är otillfredsställande.

Prövningsmyndigheten bör alltid åläggas att svara på en begäran om yttrande från kontaktpunkten. Även om myndigheten inte identifierar några konkreta brister eller inte kan ta tydlig ställning i frågan, bör den formellt yttra sig, om än på en mer övergripande nivå.

Frågan om avvisning eller avslag på grund av tidsbrist

Det förs i promemorian ett resonemang om att tidsfristerna i vissa situationer skulle kunna leda till att ansökningar avslås eller avvisas, särskilt när förseningar kan hänföras till projektägaren.

Det saknas ett tydligt rättsligt stöd i EU-förordningarna, miljöbalken eller rättegångsbalken för att avslå eller avvisa en ansökan enbart på den grunden att en tidsfrist inte kan hållas. Det klargörs inte heller med vilket rättsligt stöd en myndighet eller domstol skulle kunna fatta ett sådant avvisnings- eller avslagsbeslut. En sådan rättsföljd skulle därutöver gå på tvärs med vad som får anses vara både samhällsekonomiskt och praktiskt önskvärt.

Det finns ett betydande allmänintresse av att tillståndsansökningar prövas i sak, även i de fall handläggningen av olika skäl skulle komma att överskrida en föreskriven tidsfrist. En ordning där ansökningar skulle kunna avslås eller avvisas i ett sent skede enbart av tidsmässiga skäl skulle varken gagna verksamhetsutövaren eller tillståndsprövningen som system.

Tillståndsbegreppet och nätkoncession

I promemorian görs bedömningen att endast tillståndsförfaranden som initieras av projektägaren omfattas av begreppet tillstånd enligt EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri. Denna slutsats bygger till synes huvudsakligen på en bokstavstolkning av förordningarnas definitioner, utan någon djupare analys av om tolkningen är ändamålsenlig eller förenlig med förordningarnas syften.

Accelerationskontoret menar att begreppet tillstånd bör tolkas bredare och mer ändamålsenligt, så att alla tillstånd som är relevanta för att bygga, driva eller utvidga projekten omfattas, oavsett vem som formellt initierar tillståndsprocessen. En sådan tolkning överensstämmer bättre med EU-förordningarnas syften.

Som regeringen skriver när frågan adresseras på sidan 109 är tolkningen av en EU-förordning förbehållen de myndigheter och domstolar som tillämpar EU-förordningen i respektive medlemsstat och i sista hand EU-domstolen genom sin praxisbildning. Men även Europeiska kommissionen spelar en viktig roll i och med dess möjlighet att initiera ett överträdelseförfarande om Kommissionen skulle anse att Sverige har en alltför restriktiv tillämpning av EU-rättsakterna. Kommissionen kan komma att argumentera för en tolkning som i högre grad tar fasta på EU-rättsakternas syften och praktiska genomslag.

En central fråga i detta avseende gäller nätkoncession enligt 2 kap. ellagen (1997:857). Promemorian drar slutsatsen att nätkoncession inte omfattas av EU-förordningarnas tidsfrister, eftersom ansökan normalt initieras av elnätsföretag och inte projektägaren. Accelerationskontoret ifrågasätter denna slutsats och konstaterar att inget i förordningarnas definitioner med säkerhet utesluter sådana tillstånd.

Nätkoncession är ett tillstånd av avgörande praktisk betydelse och bör därför ingå i tillståndsprocessen och omfattas av tidsfristerna. Att undanta nätkoncession riskerar att urholka förordningarnas effektivitet och motverka deras syfte.

Lägg därtill att det i vissa fall kan vara projektägaren själv – ibland genom ett dotterbolag – som ansöker om nätkoncession. I sådana fall torde det vara svårt att argumentera för att nätkoncessionsärendet inte omfattas av EU-förordningarnas tidsfrister.